

Розвиток гандболу в Україні в умовах глобалізації спорту

Ольга Борисова, Євген Петрушевський

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. Розглянуто та узагальнено особливості розвитку гандболу в Україні в умовах глобалізації спорту. Аналіз науково-методичної літератури, нормативно-правових документів та інформації з мережі Інтернет свідчить, що стрімкий розвиток спорту вищих досягнень, особливо протягом останнього десятиріччя, потребує якісно нового підходу до системи організації та підготовки спортсменів до Ігор Олімпіад, чемпіонатів світу та Європи, враховуючи сучасні тенденції розвитку цього виду спорту.

Мета. Обґрунтування напрямів удосконалення системи організації та управління гандболом в Україні в умовах глобалізації спорту.

Методи. Системний аналіз; аналіз наукової літератури, нормативно-правових документів та інформації мережі Інтернет; історичний метод; методи порівняння та аналогії; опитування; методи математичної статистики.

Результати. На основі проведених досліджень визначено шляхи подальшого вдосконалення механізму функціонування системи організації управління гандболом в Україні. Проведено експертне опитування фахівців сфери фізичного виховання та спорту про проблемні питання розвитку гандболу в Україні. Аналіз отриманих результатів дозволив узагальнити сучасні підходи до вирішення питань удосконалення системи організації та управління гандболом у державі. Встановлено, що система управління спортом вищих досягнень України потребує реформування. В умовах глобалізації спорту необхідно провести зміни в системі управління сфери фізичного виховання та спорту. Аналізуючи розвиток гандболу у провідних країнах Європейського Союзу (Франція, Німеччина), можна виділити такі особливості: автономія спорту; масовість виду, в основі якої лежить учнівський спорт; взаємодія громадських та державних організацій з активною участю держави в регулюванні та фінансуванні програм підготовки спортсменів на різних етапах з урахуванням результатів наукових досліджень, а також підготовка кадрів. Важливою складовою є функціонування центрів підготовки, що створює не лише оптимальні умови для поєднання навчання та занять спортом, а й формує оптимальну атмосферу конкуренції, удосконалення підготовки спортсменів, підвищення кваліфікації та набуття досвіду тренерського складу.

Ключові слова: гандбол, система, організація, управління, спортивна підготовка, Цільова програма, глобалізація.

Olha Borysova, Yevhen Petrushevskiy

DEVELOPMENT OF HANDBALL IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF SPORTS GLOBALIZATION

Abstract. The paper examines and generalizes various aspects of handball development in Ukraine in the context of sports globalization. Analysis of scientific and methodological literature, regulatory and legal documents, and data from Internet sources showed that the rapid development of high performance sport, especially over the past decade, requires a qualitatively new approach to the system of organization and preparation of athletes for the Olympic Games and World and European Championships taking into account modern trends in the development of this sport.

Objective. Substantiation of directions of improvement of the system of organization and management of handball in Ukraine in the context of sports globalization.

Methods. System analysis; analysis of scientific literature, regulatory and legal documents, and data from Internet sources; historical method; methods of comparison and analogy; surveys; and methods of mathematical statistics.

Results. On the basis of the conducted researches, the ways for further improvement of the mechanism of functioning of the system of organization and management of handball in Ukraine were identified. An expert survey on the issues of handball development in Ukraine was conducted among the experts in the field of physical education and sports. The analysis of the obtained results allowed to generalize modern approaches to solving the issues of improving the system of organization and management of handball in Ukraine. It was established that the system of high performance sport management in Ukraine needs to be reformed. In the context of sports globalization, it is necessary to change the system of physical education and sports management.

Borysova O., Petrushevskiy Ye. Development of handball in Ukraine in the context of sports globalization. Theory and Methods of Physical education and sports. 2021; 2: 16–21
DOI: 10.32652/tmfvs.2021.2.16–21

Борисова О., Петрушевський Є. Розвиток гандболу в Україні в умовах глобалізації спорту. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2021; 2: 16–21
DOI: 10.32652/tmfvs.2021.2.16–21

Вступ. Глобалізаційні процеси і їх вплив на спорт вищих досягнень давно привертати увагу науковців. При цьому ефективна система управління та розвитку фізичної культури і спорту в державі – один із пріоритетів соціальної політики України. Не вдалий виступ олімпійської збірної команди України на Іграх XXXI Олімпіади у Ріо-де-Жанейро 2016 р., невиконання планових показників, передбачених Концепцією Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки, Державною цільовою соціальною програмою розвитку фізичної культури і спорту до 2020 року [9], свідчать про наявність кризового стану в українському спорті та необхідність системних дій з вирішення зазначених питань, зважаючи на той факт, що неможливо ігнорувати невпинний вплив на спорт процесів глобалізації [2, 16, 20]. Національні інтереси потребують невідкладного вжиття ефективних заходів для вирішення не лише суто спортивної, а і соціально значущої проблеми забезпечення розвитку спорту в Україні з урахуванням національних традицій та сучасних світових тенденцій [1, 7, 8, 17].

Аналіз змін, що відбуваються в умовах глобалізації спорту вищих досягнень у міжнародному олімпійському русі, а також літературних джерел з історії розвитку ігрових видів спорту у світі та їх сучасного стану в Україні обумовив вибір об'єкта дослідження, а саме гандболу – виду спорту, який у нашій країні має славетну історію, видатні досягнення, розвинену матеріальну базу та велику кількість фахівців високої кваліфікації [4, 19]. Беззаперечним досягненням українського гандболу на сьогодні є перемоги жіночої команди «Спартак» (м. Київ) – чемпіона ще за часів СРСР. Так, за видатні здобутки у спорті імена І. Є. Турчина та гравців його команди занесено до Книги рекордів Гіннеса. Ці досягнення досі ніхто не перевершив.

By analyzing the development of handball in the leading countries of the European Union (France, Germany), we identified the following aspects: the autonomy of this sport; wide popularity of the handball, which is based on the school sport system; interaction of public and government organizations with the active participation of the government in regulation and financing of training programs for athletes at different stages, taking into account the results of scientific research, as well as staff training. An important component is the functioning of training centers that not only creates optimal conditions for combining education and sports training, but also creates an optimal atmosphere of competition, improves the training of athletes, and promotes advanced training and education of coaching staff.

Keywords: handball, system, organization, management, sports training, Targeted program, globalization.

Гандбол – єдиний командний ігровий вид спорту, що за період незалежності був представлений на Іграх Олімпіад. Так, національній збірній вдалось здобути бронзову олімпійську медаль (Афіни, 2004 р.). Жодна з українських команд не брала участі в Іграх Олімпіад, починаючи з Пекіна 2008 р. [4].

Актуальність даної роботи підтверджується тим, що в умовах глобалізації спорту в Україні важливим є реформування системи управління сферою фізичного виховання та спорту з метою забезпечення переходу від централізації до підтримання та сприяння спорту з боку державної влади та органів місцевого самоврядування. Реалізація цього забезпечила б якісно нове ставлення до ролі і статусу національних федерацій з видів спорту як центрів управління, носіїв правил, регламентів та стандартів у сфері спорту.

Реформування сфери та створення відповідних нормативно-правових, соціально-економічних і організаційних умов сприятиме не лише удосконаленню організаційно-управлінської системи вітчизняного гандболу відповідно до світових стандартів, належному рівню охоплення дітей заняттям гандболом, а й забезпечить дієвий механізм відбору та підготовки обдарованих осіб для спорту вищих досягнень.

Мета дослідження – обґрунтування напрямів удосконалення системи організації та управління гандболом в Україні в умовах глобалізації спорту.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури, нормативно-правових документів та інформації мережі Інтернет; історичний метод; методи порівняння та аналогії; опитування (бесіда, експертна оцінка); методи математичної статистики.

Результати дослідження. Аналіз спеціальної літератури засвідчив, що гандбол має давню історію і є популярним у багатьох країнах. Так, за останній час істотно збільшилася кількість національних федерацій, проводиться велика кількість національних та міжнародних змагань, сформовано організаційну структуру. Однією з основних тенденцій розвитку виду спорту є глобалізація. У ХХ–ХХІ ст. це явище має величезний вплив на сферу спорту, оскільки суттєво впливає на формування системи організації змагань, єдиного ринку робочої сили та стандартів. Еволюція спортивної діяльності вказує на удосконалення різних її компонентів. Дослідження організації управління гандболом в Європі виявило, що найбільших змін під впливом сучасних тенденцій, зокрема глобалізації спорту, зазнають саме процеси, пов'язані з організацією та проведенням змагань. Сьогодні зміни організаційних підходів до їх проведення є типовими для багатьох видів спорту [13–15,18].

Як свідчать історичні факти, радянська система організації та управління гандболом мала світове визнання та зробила вагомий внесок у тенденції розвитку його сучасного стану, проте, на жаль, сьогодні не вистачає кваліфікованого резерву та сучасних змін управління системою, враховуючи досвід країн Європи та світу.

Незадовільні результати українських гандболістів на міжнародних аренах в останнє десятиріччя красномовно свідчать, що потрібно змінюватись у напрямі організаційно-функціонального управління. Для підготовки кваліфікованого резерву збірних команд необхідні оновлення та удосконалення матеріально-технічної бази, технологій підготовки, ресурс-

ного та науково-методичного забезпечення сталого розвитку гандболу в Україні. Це однозначно підкреслює і досвід провідних країн Європи (Франція, Іспанія, Данія, Норвегія).

У ході дослідження встановлено, що система управління спортом вищих досягнень України потребує реформування. В умовах глобалізації спорту необхідно провести зміни в системі управління сфери фізичного виховання та спорту, де сучасна система має забезпечити перехід від державного управління до підтримання та сприяння з боку держави та органів місцевого самоврядування. Ці заходи забезпечать якісне системне підвищення ролі та статусу спортивних федерацій національного рівня як центрів управління відповідними видами спорту, носіїв правил, регламентів та стандартів у сфері спорту.

Дискусія. В умовах глобалізації спорту гандбол успішно інтегрується в загальну систему шляхом здійснення діяльності в усіх напрямках: освіта, маркетинг, телебачення, розширення географії проведення змагань, мас-медіа, робота з уболівальниками. Особливо це демонструє європейський гандбол, який ефективно функціонує на міжнародному рівні як олімпійський вид спорту, де врегульовано правові відносини між спортсменами, національними та європейською федераціями, тренерами та іншими фахівцями. Це означає, що гандбол займає досить високі позиції на світовому ринку спорту. Проведений аналіз системи організації та управління гандболом у Франції та Німеччині дозволив виділити загальні тенденції його розвитку і національні особливості функціонування [5, 6].

Національні організаційно-управлінські системи гандболу європейських країн побудовані за принципом участі держави в його розвитку і представлені системою підготовки та змагань, де об'єднані олімпійський і професійний напрями. Система підготовки гандболістів – це вертикально інтегрована система, в якій простежується централізація процесу підготовки. Професійне спрямування представлене відповідними структурами, що функціонують тільки на національних

рівнях і формують самостійну систему змагань.

Однією із провідних країн світу у гандболі є Франція, про що свідчать результати виступів національних збірних команд. Система організації та управління гандболом у цій країні є трирівневою та базується на принципах масовості, взаємодії громадських організацій за активної участі держави у регулюванні і фінансуванні програм підготовки спортсменів на різних етапах. Важливою складовою є формування центрів підготовки, що створює оптимальні умови для поєднання навчання та занять спортом, формує здорову атмосферу конкуренції, удосконалення підготовки спортсменів, підвищення кваліфікації та набуття досвіду тренерським складом. Тісна співпраця національної федерації, Міністерства спорту, Національного інституту фізичного виховання та спорту Франції сприяє проведенню наукових досліджень, розробці та впровадженню програм підготовки спортсменів вищої категорії з урахуванням отриманих даних. Стрімке зростання результатів збірних команд країни за останні 10 років на міжнародному рівні обумовило одночасний ріст популярності виду спорту і появу кризової ситуації, пов'язаної із перевантаженням інфраструктури, проблемами фінансування клубів, скорочення державних субсидій [5, 16].

Характерним для гандболу Німеччини є реалізація програм розвитку спорту федеральних земель з урахуванням історичних, соціально-економічних, територіальних особливостей, спрямованих на популяризацію цього виду спорту серед населення, зміцнення його матеріально-технічної бази. Міністерство внутрішніх справ опікується усіма питаннями, пов'язаними із розвитком спорту вищих досягнень на федеральному рівні. Міністерство внутрішніх справ, 16 федеральних відділів міністерств культури або внутрішніх справ несуть спільну відповідальність за розвиток спорту на місцях, де немає незалежних фахівців міністерств [6].

Довгострокову стратегічну програму наукових досліджень у спорті вищих досягнень реалізує Федеральний

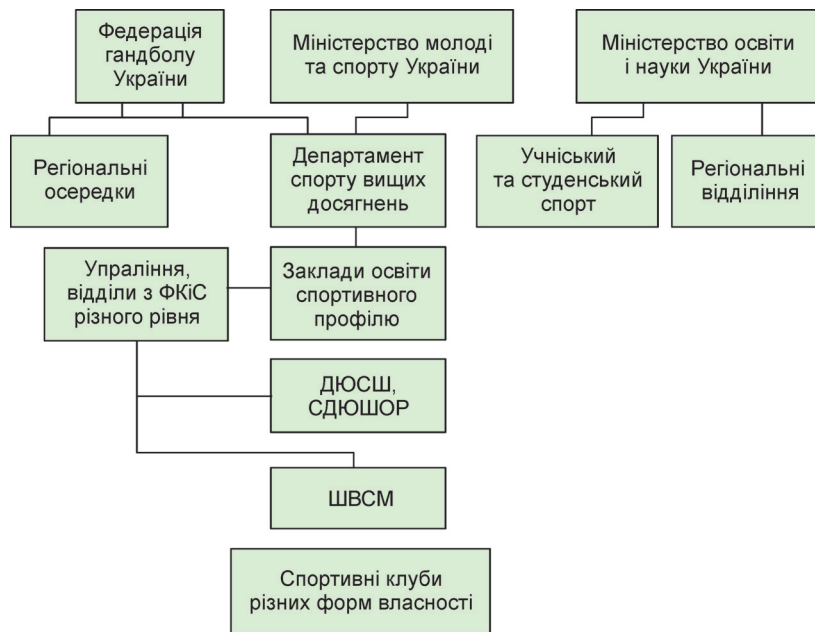

Рисунок 1 – Система організації та управління гандболом в Україні:

ФКіС – фізична культура і спорт; ДЮСШ – дитячо-юнацькі спортивні школи; ШВСМ – школи вищої спортивної майстерності, СДЮШОР – спортивні дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву

інститут спортивної науки. Її основними науковими напрямками є: спорт і суспільство; спорт і здоров'я; управління спортивною підготовкою; підготовка тренерів і керівників; підготовка резерву для спорту вищих досягнень; спортивні матеріали, обладнання та будівельні матеріали; інформаційно-комунікаційні системи; перспективи та інноваційні проекти.

Система організації та управління гандболом у Німеччині базується на трьох найважливіших принципах: автономія спорту, допоміжне державне фінансування, співпраця та партнерство, регуляторні функції держави між спортивними організаціями й урядом. Активна роль держави в регулюванні спорту, наявність розвинутої законодавчої бази показала, що в такій моделі приватний сектор в особі спортивних організацій і споживачів, несуттєво впливає на державну політику у сфері спорту.

Важливою складовою у функціонуванні гандболу в цій країні є розвиток шкільного спорту, участь в якому беруть галузеві міністерства, спортивні товариства, громадські організації, політичні партії, церква і наукові установи. Проблемаю дитячого гандболу і спорту загалом залишається відсутність системи масового навчання і первинного відбору та небажанні фе-

деральних урядів витратити кошти і сили для її створення.

Аналіз системи організації та управління гандболом в Україні дозволить виділити загальні тенденції його розвитку і національні особливості функціонування. В умовах глобалізації необхідно провести реорганізацію системи організації та управління спортом в Україні шляхом переходу від державного управління до підвищення ролі та автономності національних спортивних федерацій.

Відсутність чіткого розмежування функцій між керівними організаціями, нерациональне використання фінансових коштів, зниження показників розвитку дитячо-юнацького, резервного та спорту вищих досягнень, зниження якості національного чемпіонату, від'їзд провідних гандболістів до іноземних клубів, що суттєво ускладнює підготовку національних збірних команд до офіційних стартів, формування у них мотивації для досягнення успіху у складі збірних команд, а також відсутність науково-методичного супроводу свідчать про крайню необхідність запровадження невідкладних заходів (рис. 1).

Основними причинами кризового стану розвитку гандболу є недосконалість законодавчої бази, недостатній рівень фінансового забезпечення,

відсутність відповідної матеріально-технічної бази, недостатня кількість сучасних спортивних споруд та їх невідповідність міжнародним стандартам; зменшення кількості осіб, які займаються у дитячо-юнацьких спортивних школах, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних школах олімпійського резерву, та низький рівень їхнього кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення; відсутність необхідної інфраструктури для відбору та підготовки талановитих гандболістів, а також сучасних центрів та навчально-тренувальних баз для підготовки збірних команд; низька ефективність системи підготовки, підвищення кваліфікації, атестації й матеріального стимулювання тренерських кадрів та низька престижність праці тренерів дитячо-юнацьких спортивних шкіл; низький рівень популяризації гандболу у засобах масової інформації, недостатній обсяг годин висвітлення подій, у тому числі у Інтернет-просторі, відсутність науково-популярних видань.

Оптимальний підхід до вирішення проблеми на основі порівняльного аналізу полягає у формуванні інфраструктури вітчизняного гандболу відповідно до світових стандартів шляхом налагодження партнерських відносин між федерацією і державними органами влади та участю держави у вирішенні системних питань.

Проблему необхідно вирішувати шляхом удосконалення організаційного та нормативно-правового механізмів розвитку гандболу та реалізації комплексу заходів, спрямованих на формування науково обґрунтованої системи масового охоплення дітей навчанням базових елементів гри, впровадження уроку міні-гандболу до програми загальноосвітніх шкіл, залучення різних груп населення до занять гандболом з метою формування здорового способу життя; зміцнення матеріально-технічної бази, облаштування центрів олімпійської підготовки, реконструкція існуючих та будівництво сучасних спортивних споруд, що відповідають міжнародним стандартам; удосконалення системи відбору та підготовки дитячо-юнацьких команд, команд резервного спорту та

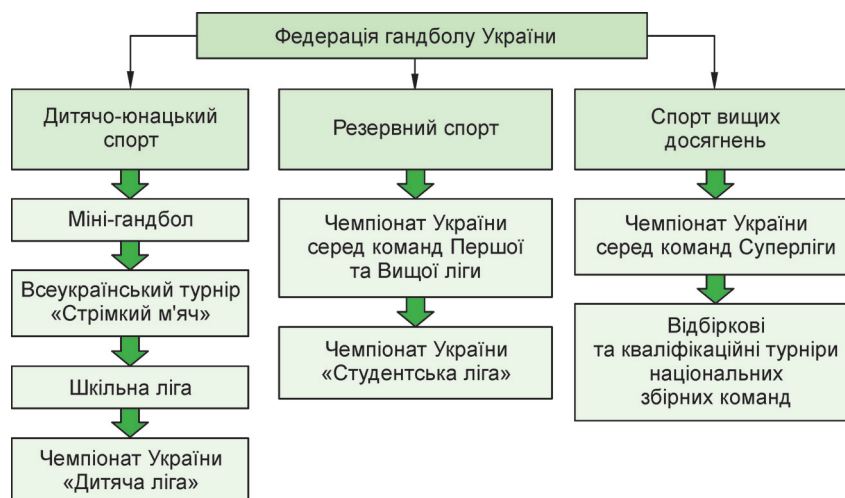

Рисунок 2 – Система змагань з гандболу в Україні

Рисунок 3 – Алгоритм створення єдиної інформаційної політики з популяризації гандболу в Україні

національних збірних команд України до основних міжнародних змагань (рис. 2); розробку програм підготовки спортсменів на основі застосування сучасних знань і методик спортивного тренування, медицини, біології та інформаційного забезпечення (рис. 3) [3, 10–12].

Удосконалення системи дитячо-юнацького і резервного гандболу можливе на основі збільшення кількості вихованців в існуючих відділеннях та відкриття нових відділень у дитячо-юнацьких спортивних школах, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних школах олімпійського резерву, центрах студентського спорту у закладах вищої освіти, належного

забезпечення потреб у фінансуванні та матеріально-технічному оснащенні, а також впровадження інноваційних підходів до організації навчально-тренувального процесу та системи змагань. Важливим кроком є впровадження уроку з міні-гандболу до програми загальноосвітніх шкіл (1–4-й класи), реорганізація системи національних змагань шляхом запровадження дитячої, шкільної та студентської ліг.

Висновки:

1. Аналіз літературних джерел, даних мережі Інтернет свідчить про наявність системних проблем організації та управління гандболом в Україні. Численні дослідження присвячено іс-

торії розвитку виду спорту на національному та міжнародному рівнях, високим здобуткам школи українського гандболу у радянські часи, постановці проблеми суттєвого зниження результатів за часів незалежності України. Слід зазначити, що проблеми управління сферою спорту, а також їх правове регулювання розглянуто в наукових працях багатьох українських фахівців, де вказується на застарілі форми існування й невідповідність реаліям сучасності, засвідчуються негативні результати і наголошується на необхідності оперативних змін. Відзначається наявність наукових досліджень, в яких розглянуто сучасні підходи до реформування спорту в Україні. Проте відсутні концептуальні підходи до розвитку гандболу як пріоритетного виду спорту з урахуванням сучасних викликів в умовах глобалізації, а також національних можливостей.

2. Складовими формування концепції розвитку гандболу в Україні є реалізація програми його розвитку з урахуванням історичних, соціально-економічних, територіальних особливостей, спрямованих на популяризацію виду спорту серед населення, зміцнення його матеріально-технічної бази. Важливою складовою реформи спортивних федерацій національного рівня як центрів управління відповідними видами спорту є реорганізація системи організації та управління, а саме: забезпечення переходу від державного управління до підтримання та сприяння розвитку з боку держави та органів місцевого самоврядування.

3. Реформування сфери та створення відповідних нормативно-правових, соціально-економічних і організаційних умов сприятиме не лише вдосконаленню організаційно-управлінської системи вітчизняного гандболу відповідно до світових стандартів, належному рівню охоплення дітей заняттям гандболом, а й забезпечить механізм відбору та підготовки обдарованих осіб для спорту вищих досягнень.

Перспективи подальших досліджень полягають в обґрунтуванні стратегічних напрямів удоскона-

лення системи управління гандболом в Україні, формування мотивації спортсменів до отримання повноцінної освіти і визначенні в подальшій кар'єрі після закінчення спортивних виступів.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бубка СН, Платонов ВН. Менеджмент подготовки спортсменов к Олимпийским играм. Киев: Олимпийская лит.; 2017. 480 с.
2. Борисова ОВ. Современный профессиональный спорт и пути его развития в Украине. Киев: Центр учеб. лит.; 2011. 308 с.
3. Борисова ОВ, Петрушевський ЄІ. Міні-гандбол: метод. рек. Київ; 2017. 46 с.
4. Борисова ОВ, Петрушевський ЄІ. Система організації та управління спортом в Україні в умовах глобалізації. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2018;3:3–7.
5. Борисова ОВ, Петрушевський ЄІ. Організація й управління гандболом у Франції. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2019;1:36.
6. Борисова ОВ, Петрушевський ЄІ. Організація і управління гандболом у Німеччині. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2019;4:15–20.
7. Имас ЕВ, Борисова ОВ. Профессиональный теннис: проблемы и перспективы развития. Киев: Центр учеб. лит.; 2016. 317 с.
8. Костюкевич ВМ. Структура та зміст етапу безпосередньої підготовки спортсменів високої кваліфікації до головних змагань спортивного сезону. В: Актуальні проблеми фізичного виховання та методики спортивного тренування. Вінниця. Планер; 2017;2. С. 27–36.
9. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту України на період до 2020 року [Інтернет]. Доступно: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/592-2009-p>.
10. Регламент проведення «Студентської гандбольної ліги України» сезону 2018–2019 рр. [Інтернет]. Доступно: <https://handball.net.ua/abton/uploads/news/.pdf>.
11. Регламент проведення «Учнівської гандбольної ліги України» сезону 2020–2021 рр. [Інтернет]. Доступно: <https://handball.net.ua/abton/uploads/news/553720.pdf>.
12. Регламент проведення чемпіонату України з „міні гандболу” сезону 2020–2021 рр. [Інтернет]. Доступно: <https://handball.net.ua/ukr/reglament-provedennya-chempionatu-ukrajini-z-gandbolu-sered-zhinochih-ta-cholovichih-komand-sezonu-2020-2021-rokiv/>.
13. EHF Sport Report [Internet]. Available from: <https://www.eurohandball.com/media/ulck-1wpk/ehf-sport-report-2016.pdf>
14. EHF Business Report [Internet]. Available from: <https://www.eurohandball.com/en/who-we-are/ehf-office/>.
15. EHF EURO 2020 Qualifiers media guide [Internet]. Available from: <https://www.eurohandball.com/media>
16. FFH [Internet]. Available from: <https://www.ffhandball.fr>
17. Kostyukovich V, Imas Y, Borisova O, Dutchak M, Shynkaruk O, Kogut I, Voronova V,

Shlonska O, Stasiuk I. Modeling of training process of athletes in sports games in annual macrocycle. Journal of Physical Education and Sport, University of Pitești, Journal of Physical Education and Sport. 2018;144.

18. Statutes of the European handball federation (EHF) stat 12 / 05.05.2017.

19. Tom O'Connor History of Handball [Internet]. Available from: <https://www.usandball.org/index.php/about/history-of-handball>.

20. Wright G. Available from: <https://www.amazon.com/Globalization-Sport-RichardGiulianotti/dp/>

LITERATURE

1. Bubka SN, Platonov VN. Management of the preparation of athletes for the Olympic Games. Kiev: Olympic literature; 2017. 480 p.
2. Borysova OV. Modern professional sport and ways of its development in Ukraine. Kiev: Center for educational literature; 2011. 308 p.
3. Borysova OV, Petrushevskiy Yel. Mini-handball: method. guidelines. Kyiv; 2017. 46 p.
4. Borysova OV, Petrushevskiy Yel. The system of sports organization and management in Ukraine under conditions of globalization. Theory and methods of physical education and sports. 2018;3:3–7.
5. Borysova OV, Petrushevskiy Yel. Organization and management of handball in France. Theory and methods of physical education and sports. 2019;1:3–8.
6. Borysova OV, Petrushevskiy Yel. Organization and management of handball in Germany. Theory and methods of physical education and sports. 2019;4:15–20.
7. Imas EV, Borysova OV. Professional tennis: problems and prospects for development. Kiev: Center for educational literature; 2016. 317 p.
8. Kostyukovich VM. The structure and content of the stage of direct preparation of elite athletes for the main competitions of the sports season. In: Actual issues of physical education and methodology of sports training. Vinnytsia. Planer; 2017;2. P. 27–36.
9. On approval of the State target social program for the development of physical culture and sports in Ukraine for the period 2017–2024 [Internet]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/592-2009-p>.
10. Regulations for the “Student Handball League of Ukraine” for 2018–2019 season [Internet]. Retrieved from: <https://handball.net.ua/abton/uploads/news/.pdf>.
11. Regulations for the “School student Handball League of Ukraine” for 2020–2021 season [Internet]. Retrieved from: <https://handball.net.ua/abton/uploads/news/553720.pdf>.
12. Regulations for the Ukrainian mini-handball championship for 2020–2021 season [Internet]. Retrieved from: <https://handball.net.ua/ukr/reglament-provedennya-chempionatu-ukrajini-z-gandbolu-sered-zhinochih-ta-cholovichih-komand-sezonu-2020-2021-rokiv/>.
13. EHF Sport Report [Internet]. Available from: <https://www.eurohandball.com/media/ulck-1wpk/ehf-sport-report-2016.pdf>
14. EHF Business Report [Internet]. Available from: <https://www.eurohandball.com/en/who-we-are/ehf-office/>.
15. EHF EURO 2020 Qualifiers media guide [Internet]. Available from: <https://www.eurohandball.com/media>
16. FFH [Internet]. Available from: <https://www.ffhandball.fr>

17. Kostiukevych V, Imas Y, Borisova O, Dutchak M, Shynkaruk O, Kogut I, Voronova V, Shlonska O, Stasiuk I. Modeling of training process of athletes in sports games in annual macrocycle. Journal of Physical Education and Sport, University of Pitesti, Journal of Physical Education and Sport. 2018:144.

18. Statutes of the European handball federation (EHF) stat 12 / 05.05.2017.

19. Tom O'Connor History of Handball [Internet]. Available from: <https://www.ushandball.org/index.php/about/history-of-handball>.

20. Wright G. Available from: <https://www.amazon.com/Globalization-Sport-RichardGiulianotti/dp/>

Надійшла 20.05.2021.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Борисова Ольга Володимирівна <https://orcid.org/0000-0002-2311-1921>,
borisova-nupesu@ukr.net

Петрушевський Євген /<https://orcid.org/0000-0003-0990-798X>, aviatorkiev@gmail.com>

Національний університет фізичного виховання і спорту України
03150, Київ, вул. Фізкультури, 1

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Borysova Olha <https://orcid.org/0000-0002-2311-1921>,
borisova-nupesu@ukr.net

Petrushevskiy Yevhen /<https://orcid.org/0000-0003-0990-798X>, aviatorkiev@gmail.com>

National University of Ukraine on Physical Education and Sport
03150, Kyiv, Fizkul'tury str., 1